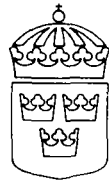

Konstitutionsutskottets betänkande

1988/89:KU2

Vilande grundlagsändringar m.m.

1988/89
KU2

Vilande förslag m.m.

Enligt 8 kap. 15 och 17 §§ regeringsformen (RF) ändras grundlag genom två likalydande riksdagsbeslut. Det andra beslutet får inte fattas förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats. Av 5 kap. 12 § riksdagsordningen (RO) framgår att slutligt beslut skall fattas vid första riksmötet i valperioden. Uppskov till senare riksmöte i valperioden är dock möjligt.

Av 8 kap. 16 och 17 §§ RF följer att RO kan ändras genom två likalydande beslut av riksdagen med mellanliggande riksdagsval eller genom ett beslut med kvalificerad majoritet.

Enligt p. 9 övergångsbestämmelserna till RF stiftas, ändras eller upphävs lagen om svenska kyrkan på samma sätt som huvudbestämmelserna i RO.

Konstitutionsutskottet skall enligt 3 kap. 16 § RO till kammaren för slutligt beslut anmäla vilande beslut i ärende angående grundlag eller riksdagsordningen. Enligt en bestämmelse i 4 kap. 8 § RO skall utskottet till sådan anmälan foga yttrande i ärendet.

Under 1987 och 1988 har riksdagen beslutat om vissa ändringar i regeringsformen, riksdagsordningen, tryckfrihetsförordningen och lagen om svenska kyrkan.

De vilande förslagen avser:

1. Vissa tekniska frågor beträffande handläggningen av förhandlingsfrågor för arbetstagare hos riksdagen (förslag till lag om ändring i regeringsformen – riksdagsbeslut 1987-02-18), *bilaga 1*.
2. Ändrat huvudmannskap för riksgäldskontoret m.m. (förslag till lagar om ändring i regeringsformen och riksdagsordningen – riksdagsbeslut 1987-10-28), *bilaga 2*.
3. De offentliga organens verksamhet vid krig och krigsfara (förslag till lag om ändring i regeringsformen – riksdagsbeslut 1988-02-10), *bilaga 3*.
4. Grundlagsfäst integritetsskydd på dataområdet (förslag till lag om ändring i regeringsformen – riksdagsbeslut 1988-02-24), *bilaga 4*.
5. Rätten att besluta om resning m.m. (förslag till lagar om ändring i regeringsformen och tryckfrihetsförordningen – riksdagsbeslut 1988-04-06), *bilaga 5*.

6. Kyrklig lagstiftning beträffande ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan, m.m. (förslag till lagar om ändring i regeringsformen och lagen (1982:942) om svenska kyrkan – riksdagsbeslut 1988-04-08), *bilaga 6*.

7. Tidsfristen för grundlagsändring (förslag till lag om ändring i regeringsformen – riksdagsbeslut 1988-04-08), *bilaga 7*.

8. Grundlagsändringar angående tryckfriheten samt mötes- och demonstrationsfriheterna (förslag till lagar om ändringar i regeringsformen och tryckfrihetsförordningen – riksdagsbeslut 1988-05-18), *bilaga 8*.

9. Avskaffande av omyndigförklaring som rösträtts- och valbarhetshinder m.m. (förslag till lagar om ändringar i regeringsformen och tryckfrihetsförordningen – riksdagsbeslut 1988-05-25), *bilaga 9*.

För information om förslagets bakgrund och närmare innebörd hänvisar utskottet till *beträffande 1.* motion 1985/86:K231 och KU 1986/87:19, *beträffande 2.* proposition 1986/87:143 och KU 1987/88:1, *beträffande 3.* proposition 1987/88:6 och KU 1987/88:16, *beträffande 4.* proposition 1987/88:57 och KU 1987/88:19, *beträffande 5.* proposition 1987/88:58 och KU 1987/88:35, *beträffande 6.* proposition 1987/88:31 och KU 1987/88:30, *beträffande 7.* proposition 1987/88:22 och KU 1987/88:32, *beträffande 8.* proposition 1986/87:151 och KU 1987/88:36 samt *beträffande 9.* proposition 1987/88:32 och KU 1987/88:33. Förslagen redovisas också i den av riksdagen inför 1988 års val utgivna skriften *Vilande grundlagsförslag*.

Genom detta betänkande anmäls de vilande förslagen för riksdagens slutliga beslut. I samband härmed behandlar utskottet ett i proposition 1986/87:143 (ärende 2 ovan) framlagt förslag om ändringar i vissa av riksdagsordningens tillägsbestämmelser. Utskottet tar vidare upp två följdändringar till förslagen i proposition 1986/87:151 (ärende 8 ovan).

Utskottet

Vilande förslag

Under 1987 och 1988 har riksdagen som vilande antagit vissa ändringar i grundlag, i riksdagsordning och i lagen (1982:942) om svenska kyrkan i enlighet med vad som angetts i det föregående. Med hänvisning till vad som från utskottets sida i dessa delar anförts vid ärendenas första behandling (KU 1986/87:19, 1987/88:1, 1987/88:16, 1987/88:19, 1987/88:35, 1987/88:30, 1987/88:32, 1987/88:36 och 1987/88:33) tillstyrker utskottet att riksdagen slutligt antar de föreliggande förslagen. Med anledning av att förslag till ändring av 5 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen förts fram såväl i betänkande KU 1987/88:36 (ärende 8 ovan) som i betänkande KU 1987/88:33 (ärende 9 ovan) – förslagen avser sakligt sett olika frågor i paragrafen – har utskottet sammanfört de i de båda ärendena framlagda förslagen till ändringar i regeringsformen resp. tryckfrihetsförordningen i två bilagor (*bilagorna 10 och 11*).

I proposition 1986/87:143 om ny riksbankslag och ändrat huvudmannaskap för riksgäldskontoret föreslås, såvitt nu är i fråga, att riksdagen antar förslag till ändring i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser 3.8.3, 3.13.1, 4.6.1, 4.6.2 och 7.1.1 (prop. s. 5 f.).

Ändringsförslagen är en följd av förslaget att huvudmannaskapet för riksgäldskontoret skall föras över från riksdagen till regeringen. Utskottet tillstyrker ändringarna i tilläggsbestämmelserna 3.8.3 och 4.6.1.

Tilläggsbestämmelsen 3.13.1 har numera upphört att gälla (SFS 1988:899). Detta medför att förslaget om ändring i bestämmelsen skall utgå och att den föreslagna övergångsbestämmelsen gällande nämnda bestämmelse måste justeras.

Tilläggsbestämmelsen 4.6.2 innehåller en uppräknig av de ärenden som det ankommer på finansutskottet att bereda. Det föreslås att bestämmelsen ändras genom att "ärenden om riksgäldskontoret" utgår. Förslaget innebär inte någon ändring i finansutskottets uppgift att bereda ärenden gällande den statliga upplåningsverksamheten. Utskottet anser att det finns skäl att på förevarande punkt förtydliga förslaget.

Förslaget till ändring av tilläggsbestämmelsen 7.1.1 måste anpassas till den lydelse bestämmelsen fick då den senast ändrades (SFS 1986:261).

I *bilaga 12* har upptagits lagförslag, som innehåller dels de delar av propositionens förslag om ändring i riksdagsordningen som tillstyrkts av utskottet, dels utskottets egna förslag till ändring.

Förslagen i proposition 1986/87:151 om ändringar i 7 kap. 4 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen, se bilaga 8 b, medför konsekvensändringar av de hänvisningar till dessa lagrum som förekommer i 2 § lagen (1977:1016) med vissa bestämmelser på tryckfrihetsförordningens område och 16 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100). I *bilagorna 13* och *14* framlägger utskottet förslag till ändringar i nämnda hänseenden.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *handläggningen av förhandlingsfrågor för arbetstagar hos riksdagen*

att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen (*bilaga 1*),

2. beträffande *ändrat huvudmannaskap för riksgäldskontoret m.m.*

a) att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen (*bilaga 2 a*),

b) att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i riksdagsordningen (*bilaga 2 b*),

3. beträffande *de offentliga organens verksamhet vid krig och krigsfara*

att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen (*bilaga 3*),

4. beträffande *grundlagsfäst integritetsskydd på dataområdet*

att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i

regeringsformen (*bilaga 4*),

5. beträffande *rätten att besluta om resning m.m.*

a) att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen (*bilaga 5 a*),

b) att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen (*bilaga 5 b*),

6. beträffande *kyrklig lagstiftning*

a) att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen (*bilaga 6 a*),

b) att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i lagen (1982:942) om svenska kyrkan (*bilaga 6 b*),

7. beträffande *tidsfristen för grundlagsändring*

att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen (*bilaga 7*),

8. beträffande *dels grundlagsändringar angående tryckfriheten samt mötes- och demonstrationsfriheterna, dels avskaffande av omyndigförklaring som rösträtts- och valbarhetskinder m.m.*

a) att riksdagen slutligt antar det i *bilaga 10* framlagda förslaget till lag om ändring i regeringsformen,

b) att riksdagen slutligt antar det i *bilaga 11* framlagda förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen,

9. beträffande *ändring i riksdagsordningens tillägsbestämmelser*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:143 i denna del antar det i *bilaga 12* framlagda förslaget till lag om ändring i riksdagsordningen,

10. beträffande *återstående lagförslag*

att riksdagen antar de av utskottet i *bilagorna 13 och 14* framlagda förslagen till lag om ändring i lagen (1977:1016) med vissa bestämmelser på tryckfrihetsförordningens område och lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Stockholm den 8 november 1988

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Catarina Rönnung (s), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Torgny Larsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Ylva Annerstedt (fp), Bengt Kindbom (c), Bo Hammar (vpk), Hans Leghammar (mp), Ulla Pettersson (s) och Rosa-Lill Wählstedt (s).

Hans Leghammar (mp) har ej deltagit i beslutet.

1. Ändrat huvudmannaskap för riksgäldskontoret m.m (mom. 2)

Bertil Fiskesjö och Bengt Kindbom (båda c) anför:

Vid den första riksdagsbehandlingen av detta ärende förordade vi att riksdagen skulle avslå regeringens förslag om ett förändrat huvudmannaskap för riksgäldskontoret. I vår reservation (KU 1987/88:1 s. 5 f.) framhöll vi bl.a. att några övertygande skäl för att överföra riksgäldskontoret till regeringen inte lagts fram i ärendet. Tvärtom talade enligt vår mening bl.a. den betydelse som statsupplåningen fått under senare år för att huvudmannaskapet borde behållas av riksdagen. Därigenom gavs en garanti för en ingående och återkommande parlamentarisk kontroll över förvaltningen av statsskulderna och statens upplåningsoperationer.

Vi vill ånyo erinra om detta uttalande.

2. De offentliga organens verksamhet vid krig och krigsfara (mom. 3)

Bertil Fiskesjö (c) anför:

Vid den första riksdagsbehandlingen av detta ärende avgav jag följande särskilda yttrande (KU 1987/88:16 s. 5):

Jag vill inte motsätta mig de föreslagna lagändringarna. Jag vill dock markera min tveksamhet genom att återge de kritiska synpunkter jag framförde i folkstyrelsekommitténs betänkande:

”Kommitténs förslag innebär att riksdag, krigsdelegation eller regering inte under några omständigheter skall få fatta beslut på ockuperat område. Hos ämbetsverk, militära organ, polis etc. ligger väsentliga beslutsfunktioner kvar. Jag är tveksam till denna generella lösning. Den innebär i realiteten att de högsta beslutsfunktionerna, oavsett förutsättningarna i övrigt, överlämnas åt ockupationsmakten. Jag är inte övertygad om att detta är en lösning som i alla tänkbara lägen bäst tillgodoser medborgarnas intressen eller bäst manifesterar motståndsviljan gentemot ockupationsmakten.”

Jag vill ånyo erinra om detta uttalande.

3. Grundlagsändringar angående tryckfriheten – otillåtet offentliggörande (mom. 8)

Birgit Friggebo (fp), Ylva Annerstedt (fp) och Bo Hammar (vpk) anför:

Vid den första riksdagsbehandlingen av detta ärende reserverade sig folkpartiets ledamöter i utskottet på en punkt mot det förslag om ändringar i tryckfrihetsförordningen (TF) som gällde otillåtet offentliggörande. Enligt förslaget skulle en förstärkning av yttrandefriheten ske genom att i TF:s brottskatalog (7 kap. 4 §) uppta detaljerade brottsbeskrivningar av de brott mot rikets säkerhet som enligt gällande ordning utgör otillåtet offentliggörande enligt 7 kap. 5 § 1 TF och som där givits en ganska allmän formulering.

Nuvarande ordning skulle emellertid bibehållas för det fall landet var i krig eller omedelbar krigsfara. En bestämmelse härom föreslogs intagen i 7 kap. 5 § 3 TF. Reservationen avsåg sistnämnda förslag. Reservanterna fann inte undantagsbestämmelsen erforderlig utan ansåg den föreslagna huvudregeln utformad på sådant sätt att en särregel för krigsförhållanden inte behövdes. I reservationen yrkades därför avslag på förslaget. – Reservationsförslaget förkastades av riksdagen.

Vi anser att den ståndpunkt som sålunda intogs av reservanterna är den riktiga. På grund av hittills gällande praxis beträffande beslutsordningen i ärenden av detta slag har vi avstått från att nu framställa yrkande om att den aktuella bestämmelsen skall utgå ur det vilande grundlagsförslaget.

4. Grundlagsändringar angående tryckfrihetsförordningen – förhållandet mellan meddelarfriheten och tystnadsplikterna (mom. 8)

Anders Björck, Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anför:

Vid den första riksdagsbehandlingen av detta ärende reserverade vi oss mot det förslag om ändring i tryckfrihetsförordningen (TF) som gällde förhållandet mellan meddelarfriheten och tystnadsplikterna. Enligt förslaget – intaget i 7 kap. 3 § tredje stycket TF – skulle det särskilda förfarande för rättighetsbegränsande lagstiftning som i dag gäller enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen göras tillämpligt också i fråga om förslag att begränsa meddelarfriheten genom tillägg till de kvalificerade tystnadsplikterna. I reservationen (KU 1987/88:36 s. 42 f.) erinrades vi om att förslaget i förhållande till den lösning som framlagts av yttrandefrihetsutredningen – vars betänkande den förevarande propositionen baserade sig på – utgjorde en helt ny konstruktion. Vi förordade att frågan utreddes vidare under parlamentarisk medverkan och yrkade avslag på förslaget. – Reservationsförslaget förkastades av riksdagen.

Vi hänvisar till den i reservationen intagna ståndpunkten. På grund av hittills gällande praxis beträffande beslutsordningen i ärenden av detta slag har vi avstått från att nu framställa yrkande om att den aktuella bestämmelsen skall utgå ur det vilande grundlagsförslaget.

5. Grundlagsändringar angående tryckfrihetsförordningen – våldspornografiska stillbilder (mom. 8)

Anders Björck, Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anför:

Vid den första riksdagsbehandlingen av detta ärende yrkade vi i en reservation avslag på det i den aktuella propositionen framlagda förslaget – intaget i 16 kap. 10 b § brottsbalken och 7 kap. 4 § 13 tryckfrihetsförordningen – att kriminalisera pornografiska stillbilder. Reservationsförslaget förkastades av riksdagen.

Vi anser att den i reservationen intagna ståndpunkten – se KU 1987/88:36 s. 49 – är den riktiga. På grund av hittills gällande praxis beträffande beslutsordningen i ärenden av detta slag har vi avstått från att nu framställa

yrkande om att den aktuella bestämmelsen skall utgå ur det vilande grundlagsförslaget.

1988/89:KU2

6. Avskaffande av omyndigförklaring som rösträtts- och valbarhetshinder m.m. (mom. 8)

Anders Björck, Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anför:

Vid den första riksdagsbehandlingen av detta ärende reserverade vi oss mot förevarande förslag. Vi framhöll i reservationen (KU 1987/88:33 s. 7) att vi i och för sig inte hade några invändningar mot att slopa den direkta kopplingen mellan omyndigförklaring och rösträtt. Vi ansåg emellertid att det också i framtiden fanns behov av att från rösträtt kunna utestänga personer som uppenbarligen saknar förmåga att genomföra en röstning på ett meningsfullt sätt. I reservationen föreslogs att riksdagen som vilande skulle anta ett framlagt förslag om ändring av 3 kap. 2 § regeringsformen. Enligt detta förslag skulle domstol i samband med att den förordnade om förvaltare för en person också pröva om denne skulle få behålla sin rösträtt. – Förslaget förkastades av riksdagen.

Vi hänvisar till den i reservationen intagna ståndpunkten. På grund av hittills gällande praxis beträffande beslutsordningen i ärenden av detta slag har vi avstått från att nu framställa yrkande om att förslaget skall antas.

7. De vilande grundlagsförslagen

Hans Leghammar (mp) anför:

Miljöpartiet var vid den första behandlingen av de vilande grundlagsförslagen inte representerat i riksdagen och har alltså saknat möjlighet att påverka besluten. Mot denna bakgrund anser jag det riktigast att nu avstå från att delta i utskottets handläggning. Miljöpartiets riksdagsgrupp kommer att pröva om avslagsyrkande skall framställas i något eller några av de föreliggande ärendena.

Förslag till
Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 11 § regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
11 §

Finansutskottet överlägger i förhandlingsfrågor rörande anställningsvillkor, som skall gälla för statens arbetstagare eller i övrigt tillhör riksdagens prövning, med statsråd som regeringen bestämmer. Beträffande arbetstagare hos riksdagen eller dess myndigheter *överlägger utskottet dock i stället med den som riksdagen bestämmer*. Utskottet får på riksdagens vägnar godkänna avtal i sådan fråga eller, om frågan har undantagits från avtal, förslag till reglering av den. *Vad nu sagts* gäller ej om riksdagen för visst fall har beslutat annat.

Finansutskottet överlägger i förhandlingsfrågor rörande anställningsvillkor, som skall gälla för statens arbetstagare eller i övrigt tillhör riksdagens prövning, med statsråd som regeringen bestämmer. Utskottet får på riksdagens vägnar godkänna avtal i sådan fråga eller, om frågan har undantagits från avtal, förslag till reglering av den.

Beträffande arbetstagare hos riksdagen eller dess myndigheter *gäller i stället för bestämmelserna i första stycket vad som föreskrivs i lag*.

Bestämmelserna i första stycket gäller ej om riksdagen för visst fall har beslutat annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

Förslag till
Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 2 a

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 10, 12 och 13 §§ regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

10 §

Regeringen får icke utan riksdagens bemyndigande taga upp lån eller i övrigt iklåda staten ekonomisk förpliktelse.

Under riksdagen skall finnas myndighet med uppgift att i enlighet med riksdagens bemyndigande taga upp och förvalta lån till staten. Närmare bestämmelser härom meddelas i lag.

12 §

Riksbanken är rikets centralbank med ansvar för valuta- och kreditpolitik. Den skall också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Riksbanken är myndighet under riksdagen.

Riksbanken förvaltas av sju fullmäktige. En av dessa och en suppleant för honom förordnas av regeringen för tre år i sänder. Övriga sex väljes av riksdagen. Den fullmäktig som regeringen har förordnat är ordförande. Han får ej utöva annat uppdrag eller inneha tjänst inom riksbankens ledning. Bestämmelser om riksdagens val av fullmäktige, om riksbankens ledning i övrigt samt om dess verksamhet meddelas i riksdagsordningen och annan lag.

Fullmäktig som riksdagen vägrar ansvarsfrihet är därmed skild från sitt uppdrag. Regeringen kan återkalla förordnandet för ordföranden eller för dennes suppleant.

Riksbanken förvaltas av åtta fullmäktige. Sju fullmäktige väljes av riksdagen. Dessa väljer för en tid av fem år en fullmäktig, som samtidigt skall vara chef för riksbanken. De fullmäktige som valts av riksdagen väljer inom sig ordförande. Denne får ej utöva annat uppdrag eller inneha tjänst inom riksbankens ledning. Bestämmelser om riksdagens val av fullmäktige, om riksbankens ledning i övrigt samt om dess verksamhet meddelas i riksdagsordningen och annan lag.

Fullmäktig som riksdagen vägrar ansvarsfrihet är därmed skild från sitt uppdrag. De fullmäktige som valts av riksdagen får skilja ordföranden från uppdraget som ordförande och den som är fullmäktig och chef för riksbanken från hans uppdrag.

13 §

Endast riksbanken har rätt att utgiva sedlar. Bestämmelser om penning- och betalningsväsendet meddelas i övrigt genom lag.

Endast riksbanken har rätt att ge ut sedlar och mynt och att bestämma utformningen av dessa. Bestämmelser om penning- och betalningsväsendet meddelas i övrigt genom lag.

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 9 kap. 10 § den 1 juli 1989, och i övrigt den 1 januari 1989.

2. De äldre föreskrifterna i 9 kap. 12 § gäller till dess val av fullmäktige skett enligt de nya bestämmelserna.

Förslag till
Lag om ändring i riksdagsordningen

1988/89:KU2
Bilaga 2 b

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 6 § och 9 kap. 4 § riksdagsordningen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

8 kap.

6 §

Val av fullmäktige i riksbanken avser riksdagens valperiod.

Riksdagens val av fullmäktige i riksbanken avser riksdagens valperiod.

Fullmäktige väljer *inom sig en chef för riksbanken samt inom eller utom sig en vice chef för riksbanken. Är denne icke själv fullmäktig, skall han vara särskild suppleant för riksbankschefen i fullmäktige och som sådan ha företräde till tjänstgöring framför övriga suppleanter.*

Fullmäktige väljer utom sig högst två vice chefer för riksbanken för en tid av fem år. Dessa skall, i den inbördes ordning som fullmäktige bestämmer, vara suppleanter för riksbankschefen i fullmäktige.

9 kap.

4 §

Riksdagens förvaltningskontor skall, såvitt gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. göra upp förslag till anslag på statsbudgeten,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom riksbanken och riksgäldskontoret,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom riksbanken,

4. meddela föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 9 kap. 4 § den 1 juli 1989, och i övrigt den 1 januari 1989.

2. Riksdagen väljer under år 1989 för återstoden av valperioden sju fullmäktige i riksbanken. Därmed upphör tidigare uppdrag för fullmäktige som riksdagen valt för valperioden.

3. Föreskrifterna om chef för riksbanken i 8 kap. 6 § i dess äldre lydelse gäller till dess riksdagen valt fullmäktige enligt bestämmelserna i lagen (0000:000) om ändring i regeringsformen.

¹ Riksdagsordningen omtryckt 1985:1068.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 2, 3, 7, 8, 10 och 11 §§ regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

2 §

Är riket i krig eller *omedelbar* krigsfara, skall en inom riksdagen utsedd krigsdelegation träda i riksdagens ställe, om förhållandena kräver det.

Om riket är i krig, meddelas förordnande att krigsdelegationen skall träda i riksdagens ställe av utrikesnämndens ledamöter enligt närmare bestämmelser i riksdagsordningen. Innan förordnande meddelas skall samråd ske med statsministern, om det är möjligt. Hindras nämndens ledamöter av krigsförhållandena att sammanträda, meddelas förordnandet av regeringen. Om riket är i *omedelbar* krigsfara, meddelas förordnande som nu sagts av utrikesnämndens ledamöter i förening med statsministern. För förordnande fordras därvid att statsministern och sex av nämndens ledamöter är ense.

Krigsdelegationen och regeringen kan i samråd eller var för sig besluta att riksdagen skall återtaga sina befogenheter.

Krigsdelegationens sammansättning bestäms i riksdagsordningen.

3 §

Medan krigsdelegationen är i riksdagens ställe utövar den de befogenheter som annars tillkommer riksdagen. *Krigsdelegationen får dock ej fatta beslut på ockuperat område.* Den får ej heller fatta beslut som avses i 12 § första stycket första punkten eller andra eller fjärde stycket.

Medan krigsdelegationen är i riksdagens ställe utövar den de befogenheter som annars tillkommer riksdagen. Den får *dock* ej fatta beslut som avses i 12 § första stycket första punkten eller andra eller fjärde stycket.

Krigsdelegationen beslutar själv om formerna för sin verksamhet.

7 §

Är riket i krig eller omedelbar

Är riket i krig eller omedelbar

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

Nuvarande lydelse

krigsfara, skall 2 kap. 12 § tredje stycket icke tillämpas.

Föreslagen lydelse

krigsfara, skall 2 kap. 12 § tredje stycket icke tillämpas. *Detsamma gäller om krigsdelegationen i annat fall har trätt i riksdagens ställe.*

8 §

Är riket i krig eller omedelbar krigsfara, kan regeringen med stöd av riksdagens bemyndigande besluta att uppgift, som enligt grundlag ankommer på regeringen, skall fullgöras av annan myndighet. Sådant bemyndigande får icke omfatta befogenhet enligt 5 eller 6 §, om ej fråga är endast om beslut att lag i visst ämne skall börja tillämpas.

Under krig, krigsfara eller andra av krig föranledda utomordentliga förhållanden får med avseende på domstol för avdelning av försvarsmakten göras undantag från föreskriften i 11 kap. 1 § att vid domstol skall finnas ordinarie domare.

10 §

På ockuperat område får ej fattas beslut som innebär stiftande, ändring eller upphävande av grundlag, riksdagsordningen, lag om val till riksdagen eller lag om högmålsbrott, brott mot rikets säkerhet, ämbetsbrott, brott av krigsmän, sabotage, upplopp, uppvigling eller samhällsfarlig ryktes-spridning.

På ockuperat område får icke något offentligt organ meddela beslut eller vidtaga åtgärd som ålägger någon rikets medborgare att lämna ockupationsmakten sådant bistånd som denna icke får kräva enligt folkrättens regler.

Riksdagen eller regeringen får icke fatta beslut på ockuperat område. På sådant område får ej heller utövas befogenhet som tillkommer någon i egenskap av riksdagsledamot eller statsråd.

Det åligger varje offentligt organ att på ockuperat område handla på det sätt som bäst gagnar försvarsansträngningarna och motståndsverksamheten samt civilbefolkningens skydd och svenska intressen i övrigt. Icke i något fall får ett offentligt organ meddela beslut eller vidta åtgärd som i strid mot folkrättens regler ålägger någon rikets medborgare att lämna ockupationsmakten bistånd.

Val till riksdagen eller beslutande kommunala församlingar får ej hållas på ockuperat område.

Intet ärende får avgöras av riksdagen på ockuperat område, såvida icke minst tre fjärdedelar av ledamöterna deltagar i avgörandet. I antalet deltagande ledamöter inräknas därvid icke ersättare som utövar uppdrag som ledamot.

11 §

Är riket i krig, bör statschefen följa regeringen. Befinner han sig

Är riket i krig, bör statschefen följa regeringen. Befinner han sig

Nuvarande lydelse

på annan ort än regeringen, skall han anses hindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef.

Föreslagen lydelse

på ockuperat område eller på annan ort än regeringen, skall han anses hindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef.

1988/89:KU2

Bilaga 3

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Förslag till
Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 och 20 §§ samt 8 kap. 18 § regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Anteckning om medborgare i allmänt register får ej utan hans samtycke grundas enbart på hans politiska åskådning.

Varje medborgare skall i den utsträckning som närmare anges i lag skyddas mot att hans personliga integritet kränkes genom att uppgifter om honom registreras med hjälp av automatisk databehandling.

20 §

Utlänning här i riket är likställd med svensk medborgare i fråga om

1. skydd mot tvång att delta i sammankomst för opinionsbildning eller i demonstration eller annan meningsyttring eller att tillhöra trossamfund eller annan sammanslutning (2 § andra meningen),

2. skydd för personlig integritet vid automatisk databehandling (3 § andra stycket),

2. skydd mot dödsstraff, kroppsstraff och tortyr samt mot medicinsk påverkan i syfte att framtinga eller hindra yttranden (4 och 5 §§),

3. skydd mot dödsstraff, kroppsstraff och tortyr samt mot medicinsk påverkan i syfte att framtinga eller hindra yttranden (4 och 5 §§),

3. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande med anledning av brott eller misstanke om brott (9 § första och tredje styckena),

4. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande med anledning av brott eller misstanke om brott (9 § första och tredje styckena),

4. skydd mot retroaktiv brottspåföljd och annan retroaktiv rättsverkan av brott samt mot retroaktiv skatt eller statlig avgift (10 §),

5. skydd mot retroaktiv brottspåföljd och annan retroaktiv rättsverkan av brott samt mot retroaktiv skatt eller statlig avgift (10 §),

5. skydd mot inrättande av domstol i vissa fall (11 § första stycket),

6. skydd mot inrättande av domstol i vissa fall (11 § första stycket),

6. skydd mot missgynnande på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung eller på grund av kön (15 och 16 §§),

7. skydd mot missgynnande på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung eller på grund av kön (15 och 16 §§),

7. rätt till fackliga stridsåtgärder (17 §),

8. rätt till fackliga stridsåtgärder (17 §),

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

8. rätt till ersättning vid expropriation eller annat sådant förfogande (18 §).

9. rätt till ersättning vid expropriation eller annat sådant förfogande (18 §).

Om annat icke följer av särskilda föreskrifter i lag, är utlänning här i riket likställd med svensk medborgare även i fråga om

1. yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet (1 §),

2. skydd mot tvång att giva till känna åskådning (2 § första meningen),

3. skydd mot kroppsligt ingrepp även i annat fall än som avses i 4 och 5 §§, mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång samt mot intrång i förtrolig meddelelse (6 §),

4. skydd mot frihetsberövande (8 § första meningen),

5. rätt till domstolsprövning av frihetsberövande av annan anledning än brott eller misstanke om brott (9 § andra och tredje styckena),

6. offentlighet vid domstolsförhandling (11 § andra stycket),

7. skydd mot ingrepp på grund av åskådning (12 § andra stycket tredje meningen),

8. författares, konstnärers och fotografers rätt till sina verk (19 §).

På sådana särskilda föreskrifter som avses i andra stycket tillämpas 12 § tredje stycket, fjärde stycket första meningen samt femte stycket.

8 kap.

18 §

För att avge yttrande över lagförslag skall finnas ett lagråd, vari ingår domare i högsta domstolen och regeringsrätten. Yttrande från lagrådet inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare angives i riksdagsordningen, av riksdagsutskott.

Yttrande av lagrådet bör inhämtas innan riksdagen beslutar grundlag om tryckfriheten, lag om begränsning av rätten att taga del av allmänna handlingar, lag som avses i 2 kap. 12 § första stycket, 17–19 §§ eller 20 § andra stycket eller lag som ändrar eller upphäver sådan lag, lag om kommunal beskattning, lag som avses i 2 eller 3 § eller lag som avses i 11 kap., om lagen är viktig för enskilda eller från allmän synpunkt. Vad nu har sagts gäller dock icke, om lagrådets hörande skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Föreslår regeringen riksdagen att stifta lag i något av de ämnen som avses i första meningen och har lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, skall regeringen samtidigt för riksdagen redovisa skälen härtill. Att lagrådet icke har

Yttrande av lagrådet bör inhämtas innan riksdagen beslutar grundlag om tryckfriheten, lag om begränsning av rätten att taga del av allmänna handlingar, lag som avses i 2 kap. 3 § *andra stycket*, 12 § första stycket, 17–19 §§ eller 20 § andra stycket eller lag som ändrar eller upphäver sådan lag, lag om kommunal beskattning, lag som avses i 2 eller 3 § eller lag som avses i 11 kap., om lagen är viktig för enskilda eller från allmän synpunkt. Vad nu har sagts gäller dock icke, om lagrådets hörande skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Föreslår regeringen riksdagen att stifta lag i något av de ämnen som avses i första meningen och har lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, skall regeringen samtidigt för riksdagen redovisa skälen

Nuvarande lydelse

hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot lagens tillämpning.

Föreslagen lydelse

härtill. Att lagrådet icke har hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot lagens tillämpning.

1988/89:KU2

Bilaga 4

Lagrådets granskning skall avse

1. hur förslaget förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt,
2. hur förslagets föreskrifter förhåller sig till varandra,
3. hur förslaget förhåller sig till rättssäkerhetens krav,
4. om förslaget är så utformat att lagen kan antagas tillgodose angivna syften,
5. vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen.

Närmare bestämmelser om lagrådets sammansättning och tjänstgöring meddelas i lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Lag om ändring i regeringsformen

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 11 § regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

11 kap.

11 §

Resning i avgjort ärende samt återställande av försutten tid beviljas av regeringsrätten när fråga är om ärende för vilket regeringen, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet är högsta instans *samt* i annat fall av högsta domstolen. Närmare bestämmelser *härom* kan meddelas i lag.

Resning i avgjort ärende samt återställande av försutten tid beviljas av regeringsrätten när fråga är om ärende för vilket regeringen, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet är högsta instans. I annat fall *beviljas resning och återställande av försutten tid* av högsta domstolen *eller, i den mån det föreskrives i lag, av annan domstol som icke är förvaltningsdomstol.*

Närmare bestämmelser *om resning och återställande av försutten tid* kan meddelas i lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

1 §

Vad i lag är stadgat om resning i mål i allmänhet gälle, utan hinder av att jury prövat huruvida brott föreligger, även dom i tryckfrihetsmål.

Beviljas resning i mål, vari jury prövat huruvida brott föreligger, och grundas resningen på omständighet som kan antagas hava inverkat på juryprövningen, *förordne högsta domstolen* att målet skall ånyo upptagas inför jury av den rätt som först dömt i målet; *dock äge högsta domstolen, då* resning beviljas till den tilltalades förmån och saken *finnes* uppenbar, omedelbart ändra domen.

Beviljas resning i mål, vari jury prövat huruvida brott föreligger, och grundas resningen på omständighet som kan antagas hava inverkat på juryprövningen, *skall samtidigt beslutas* att målet skall ånyo upptagas inför jury av den rätt som först dömt i målet. *Om* resning beviljas till den tilltalades förmån och saken *är* uppenbar, *får den domstol som beviljar resningen i stället* omedelbart ändra domen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1982:941.

Härigenom föreskrivs att punkterna 9, 10 och 12 övergångsbestämmelserna till regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

9. Grundläggande föreskrifter om svenska kyrkan som trossamfund och om kyrkomötet som en församling av valda ombud för svenska kyrkan meddelas i lagen om svenska kyrkan. Denna lag stiftas på samma sätt som huvudbestämmelserna i riksdagsordningen. Innan lagen stiftas skall yttrande av kyrkomötet inhämtas.

Föreskrifter om medlemskap i svenska kyrkan meddelas genom lag, som stiftas av riksdagen med samtycke av kyrkomötet.

Grundläggande föreskrifter om *prästerliga tjänster* i svenska kyrkan och om *stiftsmyndigheter* samt andra föreskrifter om kyrkomötet än som avses i första stycket meddelas i lagen om svenska kyrkan eller i annan lag som stiftas av riksdagen efter yttrande av kyrkomötet. Detsamma gäller grundläggande föreskrifter om organisationen av myndigheter under kyrkomötet och om den kyrkliga egendom som är avsedd för svenska kyrkans verksamhet. Föreskrifter som innebär ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd meddelas dock genom lag, som stiftas på samma sätt som lagen om svenska kyrkan.

I fråga om ändring eller upphävande av lag som avses i första–tredje styckena gäller vad som är föreskrivet om stiftande av sådan lag.

10. Kyrkomötet får med stöd av föreskrifter i lagen om svenska kyrkan genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i följande ämnen:

svenska kyrkans lära,
svenska kyrkans böcker,
svenska kyrkans sakrament,
gudstjänst och övriga handlingar,
kollektor,

central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,

kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

Föreslagen lydelse

Grundläggande föreskrifter om *prästtjänster* i svenska kyrkan och om *biskopar och domkapitel* samt andra föreskrifter om kyrkomötet än som avses i första stycket meddelas i lagen om svenska kyrkan eller i annan lag som stiftas av riksdagen efter yttrande av kyrkomötet. Detsamma gäller grundläggande föreskrifter om organisationen av myndigheter under kyrkomötet och om den kyrkliga egendom som är avsedd för svenska kyrkans verksamhet. Föreskrifter som innebär ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd meddelas dock genom lag, som stiftas på samma sätt som lagen om svenska kyrkan.

svenska kyrkans lära,
det kyrkliga ämbetet,
svenska kyrkans böcker,

svenska kyrkans sakrament,
gudstjänst och övriga handlingar,
kollektor,

central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,

¹ Regeringsformen omtryckt 1985: 866.

Bemyndigar riksdagen kyrkomötet att meddela föreskrifter i ett visst ämne, kan riksdagen därvid medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt myndigheter under kyrkomötet att i sådan kungörelse meddela bestämmelser i ämnet. I fråga om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekt kan riksdagen också medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt *stiftsmyndigheter*, kyrkliga kommuner eller kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela bestämmelser.

Riksdagen kan i lagen om svenska kyrkan meddela föreskrifter i de ämnen som anges i första stycket. Detta gäller även om kyrkomötet har bemyndigats att besluta föreskrifter i ämnet. Regeringen får inte besluta föreskrifter i dessa ämnen.

12. När regeringen skall avgöra ärenden som angår svenska kyrkans religionsvård eller religionsundervisning, *utövning* av prästämbetet, *befordring* eller ämbetsansvar inom kyrkan, skall föredraganden tillhöra svenska kyrkan.

kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

Bemyndigar riksdagen kyrkomötet att meddela föreskrifter i ett visst ämne, kan riksdagen därvid medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt myndigheter under kyrkomötet att i sådan kungörelse meddela bestämmelser i ämnet. I fråga om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekt kan riksdagen också medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt *domkapitel*, kyrkliga kommuner eller kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela bestämmelser.

12. När regeringen skall avgöra ärenden som angår svenska kyrkans religionsvård eller religionsundervisning, *utövande* av prästämbetet eller *prästtjänster*, *befordran*, ämbetsansvar eller *tjänsteansvar* inom kyrkan, skall föredraganden tillhöra svenska kyrkan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982: 942) om svenska kyrkan dels att 7 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas sju nya paragrafer, 12–18 §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §¹

Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i följande ämnen:

1. svenska kyrkans lära, 2. svenska kyrkans böcker, 3. svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, 4. kollekter, 5. central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni, 6. kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.	1. svenska kyrkans lära, 2. <i>det kyrkliga ämbetet</i>, 3. svenska kyrkans böcker, 4. svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, 5. kollekter, 6. central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni, 7. kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse överlåta åt svenska kyrkans centralstyrelse att i sådan kungörelse meddela föreskrifter om kollekter. Kyrkomötet får också genom kyrklig kungörelse överlåta åt domkapitel, kyrkliga kommuner och kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela föreskrifter om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter.

Föreslagen lydelse

12 § Frågor om en prästkandidats inträde i det kyrkliga ämbetet prövas av domkapitlet i det stift där kandidaten söker en anställning som präst. I andra fall prövas frågorna av domkapitlet i det stift där kandidaten är kyrkobokförd eller, om han inte är kyrkobokförd inom riket, av domkapitlet i Uppsala stift.

13 § En präst, som genom lagakraftägande dom eller beslut har blivit avskedad från sin anställning som präst, kan skiljas från prästämbetet eller för viss tid, som inte överstiger ett år, förklaras obehörig att utöva detta. Detsamma gäller för den präst, som inte innehar eller uppehåller en prästtjänst och som på grund av sitt levnadssätt eller annars har i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha.

14 § En präst, som genom lagakraftägande dom eller beslut har ålagts disciplinpåföljd, kan förklaras obehörig att utöva prästämbetet för viss tid,

¹ Senaste lydelse 1985: 868.

som inte överstiger ett år, om han i anslutning till domen eller beslutet på grund av sin sinnesbeskaffenhet har erhållit tjänstledighet. Under tiden får han inte utöva sin tjänst. Detsamma gäller för den präst som innehar eller uppehåller en prästtjänst och som genom lagakraftägande dom funnits ha begått brott.

En präst kan även förklaras obehörig att utöva prästämbetet under den tid då han är avstängd från sin anställning som präst.

15 § En präst som har övergett svenska kyrkans lära skall skiljas från prästämbetet. Den som innehar en anställning som präst får dock skiljas från ämbetet först sedan han har slutat sin anställning.

16 § Frågor om att skilja någon från det kyrkliga ämbetet eller för viss tid förklara denne obehörig att utöva ämbetet prövas enligt följande:

Innehavare	Prövas av
1. biskopar	ansvarsnämnden för biskopar
2. andra präster än biskopar	
a) präster som är kyrkobokförda i Sverige	
– präster som är anställda i ett stift	domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning
– präster som tjänstgör i svensk församling i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som är anställda inom Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet eller av styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– övriga präster	domkapitlet i det stift där prästen är kyrkobokförd
b) präster som inte är kyrkobokförda i Sverige	domkapitlet i Uppsala stift

17 § Domkapitlets och ansvarsnämndens för biskopar beslut i ärenden enligt 16 § gäller omedelbart.

Besluten får överklagas hos kyrkomötets besvärnsnämnd. Besvärnsnämndens beslut får inte överklagas.

18 § Domkapitlen skall se till att den för svenska kyrkan gällande ordningen med avseende på svenska kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar iakttas i församlingarna. Domkapitlen skall vidare ha tillsyn över hur innehavarna av det kyrkliga ämbetet förvaltar detta och efterlever sina avgivna vigningslöften.

Ytterligare föreskrifter om domkapitlen och deras uppgifter finns i lag eller annan författning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Förslag till
Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 15 § regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Grundlag stiftas genom två likalydande beslut. Det andra beslutet får ej fattas, förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats. Vidare skall minst *tio* månader förflyta mellan den tidpunkt då ärendet första gången anmäldes i riksdagens kammare och valet, såvida icke konstitutionsutskottet genom beslut, som fattas senast vid ärendets beredning och varom minst fem sjättedelar av ledamöterna förenar sig, medger undantag härifrån.

Grundlag stiftas genom två likalydande beslut. Det andra beslutet får ej fattas, förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats. Vidare skall minst *nio* månader förflyta mellan den tidpunkt då ärendet första gången anmäldes i riksdagens kammare och valet, såvida icke konstitutionsutskottet genom beslut, som fattas senast vid ärendets beredning och varom minst fem sjättedelar av ledamöterna förenar sig, medger undantag härifrån.

Riksdagen får icke såsom vilande antaga ett förslag om stiftande av grundlag, som är oförenligt med annat vilande grundlagsförslag, utan att samtidigt förkasta det först antagna förslaget.

Folkomröstning om vilande grundlagsförslag skall anordnas, om yrkande därom framställs av minst en tiondel av riksdagens ledamöter och minst en tredjedel av ledamöterna röstar för bifall till yrkandet. Sådant yrkande skall framställas inom femton dagar från det att riksdagen antog grundlagsförslaget som vilande. Yrkandet skall ej beredas i utskott.

Folkomröstningen skall hållas samtidigt med det val till riksdagen som avses i första stycket. Vid omröstningen får de som har rösträtt vid valet förklara huruvida de godtar det vilande grundlagsförslaget eller ej. Förslaget är förkastat, om de flesta av dem som deltagit i omröstningen röstar mot förslaget och de till antalet är fler än hälften av dem som har avgivit godkända röster vid riksdagsvalet. I annat fall upptager riksdagen förslaget till slutlig prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

Förslag till Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 8 a

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 12 och 14 §§ regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

12 §

De fri- och rättigheter som avses i 1 § 1–5 samt i 6 och 8 §§ och i 11 § andra stycket får, i den utsträckning som 13–16 §§ medger, begränsas genom lag eller genom annan författning *efter bemyndigande i lag enligt* 8 kap. 7 § första stycket 7 eller 10 §.

De fri- och rättigheter som avses i 1 § 1–5 samt i 6 och 8 §§ och i 11 § andra stycket får, i den utsträckning som 13–16 §§ medger, begränsas genom lag. *Efter bemyndigande i lag får de begränsas genom annan författning i de fall som anges i 8 kap. 7 § första stycket 7 och 10 §. I samma ordning får mötesfriheten och demonstrationsfriheten begränsas även i de fall som anges i 14 § första stycket andra meningen.*

Begränsning som avses i första stycket får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och ej heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsning får ej göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

Förslag till lag som avses i första stycket eller till lag om ändring eller upphävande av sådan lag skall, om det ej förkastas av riksdagen, på yrkande av lägst tio av dess ledamöter vila i minst tolv månader från det att det första utskottsytttrandet över förslaget anmäldes i riksdagens kammare. Utan hinder härav kan riksdagen antaga förslaget, om minst fem sjättedelar av de röstande förener sig om beslutet.

Tredje stycket gäller icke förslag till lag om fortsatt giltighet i högst två år av lag. Det gäller ej heller förslag till lag som enbart angår

1. förbud att röja sådant, som någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt och vars hemlighållande är påkallat av hänsyn till intresse som anges i 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen,

2. husrannsakan eller liknande intrång eller

3. frihetsstraff som påföljd för viss gärning.

Konstitutionsutskottet prövar för riksdagens vidkommande huruvida tredje stycket är tillämpligt i fråga om visst lagförslag.

14 §

Mötesfriheten och demonstrationsfriheten får begränsas *endast* av hänsyn till rikets säkerhet, till ordning och säkerhet vid sammankomsten eller demonstrationen eller till trafiken eller för att motverka farsot.

Mötesfriheten och demonstrationsfriheten får begränsas av hänsyn till ordning och säkerhet vid sammankomsten eller demonstrationen eller till trafiken. *I övrigt får dessa friheter begränsas endast av hänsyn till rikets säkerhet eller för att motverka farsot.*

Föreningsfriheten får begränsas endast såvitt gäller sammanslutningar vilkas verksamhet är av militär eller liknande natur eller innebär förföljelse av folkgrupp av viss ras, med viss hudfärg eller av visst etniskt ursprung.

25

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Regeeringsformen omtryckt 1985:866

Förslag till
Lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

1988/89:KU2
Bilaga 8 b

Härigenom föreskrivs i fråga om tryckfrihetsförordningen¹
dels att 1 kap. 8 §, 5 kap. 1, 2, 8, 9 och 14 §§, 6 kap. 3 §, 7 kap. 1, 3–6
och 8 §§, 10 kap. 11 § samt 12 kap. 3 § skall ha följande lydelse,
dels att det i förordningen skall införas en ny paragraf, 12 kap. 16 §, av
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
8 §

*Privilegier å skrifers utgivande
må icke meddelas; regeringen dock
obetaget att förnya sådana till all-
männa inrättningars understöd re-
dan förlänta privilegier, varje gång
på högst tjugu år.*

Om den rätt, som tillkommer
upphovsman till litterärt eller
konstnärligt verk eller framställare
av fotografisk bild, och om förbud
mot att återgiva litterärt eller konst-
närligt verk på ett sätt, som kränker
den andliga odlingens intressen,
gälla vad i lag är stadgat.

Om den rätt, som tillkommer
upphovsman till litterärt eller
konstnärligt verk eller framställare
av fotografisk bild, *om upphovsrät-
ten närstående rättigheter* och om
förbud mot att återgiva litterärt el-
ler konstnärligt verk på ett sätt,
som kränker den andliga odlingens
intressen, gälla vad i lag är stadgat.

5 kap.
1 §

Ägare till periodisk skrift skall
vara svensk medborgare eller
svensk juridisk person, *om ej annat
föreskrives i lag.*

Ägare till periodisk skrift skall
vara svensk medborgare eller
svensk juridisk person. *I lag får fö-
reskrivas att även utlänning med
hemvist i riket får vara ägare till
sådan skrift.*

2 §

För periodisk skrift skall finnas en utgivare.

Utgivare skall vara svensk med-
borgare, *om ej annat föreskrives i
lag. Han* skall äga hemvist inom
riket. Ej må den vara utgivare som
är omyndig eller i konkurstillstånd.

Utgivare skall vara svensk med-
borgare. *I lag får föreskrivas att
även utlänning får vara utgivare.*

Utgivare skall äga hemvist inom
riket. Ej må den vara utgivare som
är omyndig eller i konkurstillstånd.

8 §

Är utgivaren ej längre behörig eller kommer hans uppdrag eljest att
upphöra, åligge ägaren att genast draga försorg om att ny utgivare utses
samt att därom göra anmälan hos myndighet som avses i 4 §. Angående
sådan anmälan äge vad i 4 § är föreskrivet motsvarande tillämpning; vid

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1982:941.

anmälan skall, om det kan ske, fogas bevis att den förre utgivaren erhållit del av anmälan.

Om utgivningsorten eller utgivningsplanen ändras, skall ägaren genast anmäla det till den myndighet som avses i 4 §.

9 §

För utgivare av periodisk skrift må finnas en eller flera ställföreträdare. Ställföreträdare utses av utgivaren. Då ställföreträdare utsetts, skall anmälan därom göras hos myndighet som avses i 4 §. Vid anmälan skall fogas bevis att ställföreträdaren fyller för utgivare föreskrivna behörighetsvillkor samt förklaring dels av ställföreträdaren att han åtagit sig uppdraget och dels av ägaren att han godkänt ställföreträdaren.

Angående ställföreträdare gälle i övrigt vad i 2 § andra stycket är stadgat. Kommer utgivarens uppdrag att upphöra, vare även uppdraget som ställföreträdare förfallet.

Angående ställföreträdare gälle i övrigt vad i 2 § andra och tredje styckena är stadgat. Kommer utgivarens uppdrag att upphöra, vare även uppdraget som ställföreträdare förfallet.

14 §

Underlåter ägaren till en periodisk skrift att enligt 8 § anmäla ny utgivningsort eller ny utgivningsplan, skall han dömas till böter, högst ettusen kronor.

Överträder utgivare vad i 11 § är föreskrivet, vare straffet böter, lägst femtio och högst femhundra kronor. Vad nu sagts gälle ock ställföreträdare, vilken inträtt som utgivare.

Överträder utgivare vad i 11 § är föreskrivet, vare straffet böter, högst ettusen kronor. Vad nu sagts gälle ock ställföreträdare, vilken inträtt som utgivare.

6 kap.

3 §

Saknar skrift, som avses i 4 kap. 2 § första stycket, där föreskriven uppgift eller är sådan uppgift eller uppgift enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 å skrift, som där åsyftas, utspridaren vederligt, oriktig, straffes utspridaren med böter, lägst femtio och högst femhundra kronor.

Saknar skrift, som avses i 4 kap. 2 § första stycket, där föreskriven uppgift eller är sådan uppgift eller uppgift enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 å skrift, som där åsyftas, utspridaren vederligt, oriktig, straffes utspridaren med böter, högst ettusen kronor.

För spridande av tryckt skrift som, utspridaren vederligt, lagts under beslag eller förklarats konfiskerad eller utgivits i strid mot förbud som enligt denna förordning meddelats för skriftens utgivning eller uppenbart utgör fortsättning av skrift som avses med sådant förbud, vare straffet böter eller fängelse i högst ett år.

7 kap.

1 §

Med tryckfrihetsbrott förstås i denna förordning *brott, som innefattar otillåtet yttrande i tryckt skrift eller otillåtet offentliggörande genom sådan skrift.*

Med tryckfrihetsbrott förstås i denna förordning *de gärningar som anges i 4 och 5 §§.*

3 §

Om någon lämnar meddelande, som avses i 1 kap. 1 § tredje stycket, eller, utan att svara enligt 8 kap., medverkar till framställning, som är avsedd att införas i tryckt skrift, såsom författare eller annan upphovsman eller såsom utgivare och därigenom gör sig skyldig till

1. högförräderi, *uppror, landsförräderi, landssvek*, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott;

1. högförräderi, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift, *uppror, landsförräderi, landssvek* eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott;

2. oriktigt utlämnande av allmän handling som ej är tillgänglig för envar eller tillhandahållande av sådan handling i strid med myndighets förbehåll vid dess utlämnande, när gärningen är uppsåtlig; eller

3. uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt i de fall som angivas i särskild lag.

gäller om ansvar för sådant brott vad i lag är stadgat.

Om någon anskaffar uppgift eller underrättelse i sådant syfte som avses i 1 kap. 1 § fjärde stycket och därigenom gör sig skyldig till brott som anges i förevarande paragrafs första stycke 1, gäller om ansvar härför vad i lag är stadgat.

Det som sägs i 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen skall gälla också i fråga om förslag till föreskrifter som avses i första stycket 3.

4 §

Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom *otillåtet yttrande i tryckt skrift anses sådan enligt lag straffbar framställning som innefattar:*

Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom *tryckfrihetsbrott anses följande gärningar, om de begås genom tryckt skrift och är straffbara enligt lag:*

1. högförräderi, förövat med uppsåt att riket eller del därav skall med våldsamma eller eljest lagstridiga medel eller med utländskt bistånd läggas under främmande makt eller bringas i beroende av sådan makt eller att del av riket skall sålunda lösryckas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall med utländskt bistånd framtvings eller hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant högförräderi;

2. krigsanstiftan, såframt fara för att riket skall invecklas i krig eller andra fientligheter framkallas med utländskt bistånd;

3. spioneri, varigenom någon för att gå främmande makt till handa obehörigen befordrar, lämnar eller röjer uppgift rörande försvarsverk, vapen, förråd, import, export, tillverkningssätt, underhandlingar, beslut eller något förhållande i övrigt, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för totalförsvaret eller eljest för rikets säkerhet, vare sig uppgiften är riktig eller ej;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant spioneri;

4. obehörig befattningsmed hemlig uppgift, varigenom någon utan syfte att gå främmande makt till handa obehörigen befordrar, lämnar eller röjer uppgift rörande något förhållande av hemlig natur, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för rikets försvar eller för folkförsörjningen vid krig eller av krig föranledda utomordentliga förhållanden eller eljest för rikets säkerhet, vare sig uppgiften är riktig eller ej;

försök eller förberedelse till sådan obehörig befattningsmed hemlig uppgift;

stämpling till sådant brott, om detta är att anse som grovt, vid vilken bedömning särskilt skall beaktas om gärningen innefattade tillhandagående av främmande makt eller var av synnerligen farlig beskaffenhet med hänsyn till pågående krig eller rörde förhållande av stor betydelse eller om den brottslige röjde vad som på grund av allmän eller enskild tjänst betrots honom;

5. vårdslöshet med hemlig uppgift, varigenom någon av grov oaktsamhet begår gärning som avses under 4;

3. uppror, förövat med uppsåt att statsskicket skall med vapenmakt eller eljest med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall sålunda framtingas eller

6. uppror, förövat med uppsåt att statsskicket skall med vapenmakt eller eljest med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall sålunda framtingas eller

Nuvarande lydelse

hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant uppror;

4. landsförräderi eller landssvek, i vad därigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äga tillämpning, någon förleder krigsfolk hörande till rikets eller med riket förbunden stats krigsmakt eller andra som äro verksamma för försvaret av riket till myteri, trolöshet eller modlöshet eller genom osann framställning sprider missröstan bland allmänheten eller begår annan dylik förrådsk gärning som är till men för försvaret eller för folkförsörjningen eller, om riket är helt eller delvis ockuperat av främmande makt utan att militärt motstånd förekommer, för motståndsverksamheten;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant landsförräderi eller landssvek;

5. landsskadlig vårdslöshet, i vad därigenom någon av oaktsamhet begår gärning som avses under 4;

7. ryktesspridning till fara för rikets säkerhet, varigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äga tillämpning, någon sprider falskt rykte eller annat osant påstående, som är ägnat att framkalla fara för rikets säkerhet, eller till främmande makt framför eller låter framkomma sådant rykte eller påstående;

6. uppvigling, varigenom någon söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet;

8. hot mot eller missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ur-

Föreslagen lydelse

hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

7. landsförräderi eller landssvek, i vad därigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äger tillämpning, någon missleder eller förråder dem som är verksamma för rikets försvar eller förleder dem till myteri, trolöshet eller modlöshet, förråder egendom som är betydelse för totalförsvaret eller begår annan liknande förrådsk gärning som är ägnad att medföra men för totalförsvaret eller innefattar bistånd åt fienden;

8. landsskadlig vårdslöshet, i vad därigenom någon av oaktsamhet begår gärning som avses under 7;

9. ryktesspridning till fara för rikets säkerhet, varigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äger tillämpning, någon sprider falska rykten eller andra osanna påståenden, som är ägnade att framkalla fara för rikets säkerhet, eller till främmande makt framför eller låter framkomma sådana rykten eller påståenden eller bland krigsmän sprider falska rykten eller andra osanna påståenden som är ägnade att framkalla trolöshet eller modlöshet;

10. uppvigling, varigenom någon uppmanar eller eljest söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet eller åsidosättande av vad som åligger krigsman i tjänsten;

11. hets mot folkgrupp, varigenom någon hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med

Nuvarande lydelse

sprung eller *med viss* trosbekän-
nelse;

12. barnpornografibrott, varige-
nom någon skildrar barn i porno-
grafisk bild med uppsåt att bilden
sprides, om inte gärningen med
hänsyn till omständigheterna är för-
svarlig.

9. förtal, varigenom någon utpe-
kar annan såsom brottslig eller
klandervärd i sitt levnadssätt eller
eljest lämnar uppgift som är ägnad
att utsätta denne för andras miss-
aktning, dock ej om det med hän-
syn till omständigheterna var för-
svarligt att lämna uppgift i saken
och han visar att uppgiften var sann
eller att han hade skälig grund för
den;

10. förtal av avliden, om *gärning*
som avses under 9 är sårande för de
efterlevande eller eljest kan anses
kränka den frid, som bör tillkomma
den avlidne;

11. förolämpning, varigenom nå-
gon smädar annan genom krän-
kande tillmäle eller beskyllning el-
ler genom annat skymfligt beteende
mot honom; eller

Såsom otillåtet offentliggörande
i tryckt skrift skall anses sådan en-
ligt lag straffbar gärning som inne-
fattar:

1. offentliggörande av uppgifter
rörande förhållanden, vilkas röjan-
de skulle enligt lag innefatta brott
mot rikets säkerhet;

2. uppsåtligt offentliggörande av
allmän handling som ej är tillgänglig
för envar;

3. röjande av uppgift, varigenom

Föreslagen lydelse

anspelning på ras, hudfärg, natio-
nellt eller etniskt ursprung eller
trosbekännelse;

12. barnpornografibrott, varige-
nom någon skildrar barn i porno-
grafisk bild med uppsåt att bilden
sprides, om inte gärningen med
hänsyn till omständigheterna är för-
svarlig;

13. *olaga våldsskildring*, varige-
nom någon i bild skildrar sexuellt
våld eller tvång med uppsåt att bil-
den sprids, om inte gärningen med
hänsyn till omständigheterna är
försvarlig;

14. förtal, varigenom någon utpe-
kar annan såsom brottslig eller
klandervärd i sitt levnadssätt eller
eljest lämnar uppgift som är ägnad
att utsätta denne för andras miss-
aktning, och, om den förtalade är
avliden, *gärningen* är sårande för
de efterlevande eller eljest kan
anses kränka den frid, som bör till-
komma den avlidne, dock ej om det
med hänsyn till omständigheterna
var försvarligt att lämna uppgift i
saken och han visar att uppgiften
var sann eller att han hade skälig
grund för den;

15. förolämpning, varigenom nå-
gon smädar annan genom krän-
kande tillmäle eller beskyllning el-
ler genom annat skymfligt beteende
mot honom.

5 §

Som tryckfrihetsbrott skall anses
också sådana gärningar, begångna
genom tryckt skrift och straffbara
enligt lag, som innebär att någon

1. uppsåtligen offentliggör all-
män handling som ej är tillgänglig
för envar, om han fått tillgång till
handlingen i allmän tjänst, under
utövande av tjänsteplikt eller i där-
med jämförbart förhållande;

2. offentliggör uppgift och därvid

Nuvarande lydelse

den som enligt 8 kap. svarar för skriften uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt som avses i den i 3 § första stycket 3 angivna särskilda lagen.

Föreslagen lydelse

uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt som avses i den i 3 § första stycket 3 angivna särskilda lagen;

1988/89:KU2

Bilaga 8 b

3. när riket är i krig eller omedelbar krigsfara offentliggör uppgift om förhållanden vilkas röjande enligt lag innefattar annat brott mot rikets säkerhet än som anges i 4 §.

6 §

Vad i lag är stadgat angående påföljd för brott, som avses i 4 och 5 §§, gälle ock då brottet är att anse som tryckfrihetsbrott.

Angående enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott stadgas i 11 kap. Fälles den tilltalade för brott, som avses i 4 § 9, 10 eller 11, må ock, då fråga är om periodisk skrift, på yrkande förordnas att domen skall införas i skriften.

Angående enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott stadgas i 11 kap. Fälles den tilltalade för brott, som avses i 4 § 14 eller 15, må ock, då fråga är om periodisk skrift, på yrkande förordnas att domen skall införas i skriften.

8 §

I samband med konfiskering av periodisk skrift må, då fråga är om otillåtet yttrande, som avses i 4 § 1–4, eller sådant enligt 5 § 1 otillåtet offentliggörande som innefattar spioneri eller grov obehörig befattning med hemlig uppgift, meddelas förbud att utgiva skriften under viss, av rätten bestämd tid, högst sex månader från det domen i tryckfrihetsmålet vinner laga kraft. Förbud som nu sagts må dock meddelas allenast då riket befinner sig i krig.

I samband med konfiskering av periodisk skrift må, då fråga är om något av de brott som avses i 4 § 1–3, 4, såvida det brottet är att anse som grovt, samt 6 och 7, meddelas förbud att utgiva skriften under viss, av rätten bestämd tid, högst sex månader från det domen i tryckfrihetsmålet vinner laga kraft. Förbud som nu sagts må dock meddelas allenast då riket befinner sig i krig.

Angående konfiskering av periodisk skrift, som sprides i strid mot utgivningsförbud eller uppenbart utgör fortsättning av skrift som avses med sådant förbud, gälle vad i allmänhet är stadgat om förverkande av föremål på grund av brott.

10 kap.

11 §

Är riket i krig eller krigsfara och anträffas vid avdelning av försvarsmakten tryckt skrift, som uppenbart innefattar sådan enligt 7 kap. 4 § straffbar uppvigling att krigsman därigenom kan förledas åsidosätta sin tjänsteplikt, må skriften efter beslut av befattningshavare,

Är riket i krig eller krigsfara och anträffas vid avdelning av försvarsmakten tryckt skrift, som uppenbart innefattar sådan enligt 7 kap. 4 § straffbar uppvigling att krigsman därigenom kan förledas åsidosätta vad som åligger honom i tjänsten, får skriften efter beslut av

Nuvarande lydelse

som enligt lag *har bestraffningsrätt över personal vid avdelningen, i avbidan på förordnande om beslag tagas i förvar.*

Är fara i dröjsmål, må även utan sådant beslut som avses i första stycket åtgärd som där sägs vidtagas av annan befattningshavare enligt bestämmelser som meddelas i lag. Anmälan därom skall dock skyndsamt göras hos befattningshavare som avses i första stycket. Denne har att genast pröva om skriften skall kvarbliva i förvar.

Föreslagen lydelse

befattningshavare, som enligt lag *skall avgöra frågor om disciplinansvar beträffande personal vid avdelningen, i avbidan på förordnande om beslag tagas i förvar.*

1988/89:KU2

Bilaga 8 b

12 kap.

3 §

För varje län *skola* utses jurymän, fördelade i två grupper med sexton jurymän i första gruppen och åtta jurymän i andra gruppen. Jurymännen i andra gruppen *skola* vara eller *hava* varit nämndemän vid allmän *underrätt*.

För varje län *skall* utses jurymän, fördelade i två grupper med sexton jurymän i första gruppen och åtta jurymän i andra gruppen. Jurymännen i *den* andra gruppen *skall* vara eller *ha* varit nämndemän vid allmän *domstol* eller *allmän förvaltningsdomstol*.

16 §

För fall då riket är i krig eller krigsfara eller det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller krigsfara vari riket har befunnit sig får föreskrifter om anstånd med val av jurymän och om undantag från jurymäns rätt att avsäga sig sitt uppdrag meddelas i lag eller, efter bemyndigande i lag, av regeringen genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Förslag till
Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 9 a

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 och 10 §§ regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Rösträtt vid val till riksdagen tillkommer svensk medborgare som är bosatt i riket. Om rösträtt för svensk medborgare som ej är bosatt i riket finns bestämmelser i lag. Den som icke har uppnått aderton års ålder senast på valdagen eller som är omyndigförklarad av domstol har ej rösträtt.

Rösträtt vid val till riksdagen tillkommer svensk medborgare som är bosatt i riket. Om rösträtt för svensk medborgare som ej är bosatt i riket finns bestämmelser i lag. Den som icke har uppnått aderton års ålder senast på valdagen har ej rösträtt.

Frågan huruvida rösträtt enligt första stycket föreligger avgöres på grundval av en före valet upprättad röstlängd.

10 §

Endast den som uppfyller villkoren för rösträtt och som är myndig kan vara ledamot av riksdagen eller ersättare för ledamot.

Endast den som uppfyller villkoren för rösträtt kan vara ledamot av riksdagen eller ersättare för ledamot.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

Förslag till
Lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

1988/89:KU2
Bilaga 9 b

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2 §, 11 kap. 3 § och 12 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 §²

För periodisk skrift skall finnas en utgivare.

Utgivare skall vara svensk medborgare. I lag får föreskrivas att även utlänning får vara utgivare.

Utgivare skall äga hemvist inom riket. Ej må den vara utgivare som är *omyndig* eller i konkurstillstånd.

Utgivare skall äga hemvist inom riket. Ej må den vara utgivare som är *underårig* eller i konkurstillstånd *eller som har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag.*

11 kap.

3 §

Har någon som laga ställföreträdare för juridisk person eller som förmyndare *eller* god man att svara för enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott, *må* anspråket göras gällande även mot den juridiska personen eller mot den, för vilken förmyndaren *eller* gode mannen förordnats, om och i den omfattning sådant anspråk eljest enligt lag *må* göras gällande.

Har någon som laga ställföreträdare för juridisk person eller som förmyndare, god man *eller* förvaltare att svara för enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott, *får* anspråket göras gällande även mot den juridiska personen eller mot den, för vilken förmyndaren, gode mannen *eller* förvaltaren förordnats, om och i den omfattning sådant anspråk eljest enligt lag *får* göras gällande.

12 kap.

5 §

Till jurymän skola utses *myndiga* svenska medborgare, som äro bosatta inom länet. De bör vara kända för omdömesgillhet, självständighet och rättrådighet. Bland jurymännen bör skilda samhällsgrupper och meningsriktningar samt olika delar av länet vara företrädde.

Till jurymän skola utses svenska medborgare, som äro bosatta inom länet. De bör vara kända för omdömesgillhet, självständighet och rättrådighet. Bland jurymännen bör skilda samhällsgrupper och meningsriktningar samt olika delar av länet vara företrädde. *Den som är underårig eller som har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag får inte vara juryman.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1982:941.

² Med nuvarande lydelse avses i KU 1987/88:36 föreslagen lydelse.

Förslag till Lag om ändring i regeringsformen

1988/89:KU2
Bilaga 10

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 12 och 14 §§ samt 3 kap. 2 och 10 §§ regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

12 §

De fri- och rättigheter som avses i 1 § 1–5 samt i 6 och 8 §§ och i 11 § andra stycket får, i den utsträckning som 13–16 §§ medger, begränsas genom lag eller genom annan författning efter bemyndigande i lag enligt 8 kap. 7 § första stycket 7 eller 10 §.

De fri- och rättigheter som avses i 1 § 1–5 samt i 6 och 8 §§ och i 11 § andra stycket får, i den utsträckning som 13–16 §§ medger, begränsas genom lag. Efter bemyndigande i lag får de begränsas genom annan författning i de fall som anges i 8 kap. 7 § första stycket 7 och 10 §. I samma ordning får mötesfriheten och demonstrationsfriheten begränsas även i de fall som anges i 14 § första stycket andra meningen.

Begränsning som avses i första stycket får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och ej heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsning får ej göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

Förslag till lag som avses i första stycket eller till lag om ändring eller upphävande av sådan lag skall, om det ej förkastas av riksdagen, på yrkande av lägst tio av dess ledamöter vila i minst tolv månader från det att det första utskottsytttrandet över förslaget anmäldes i riksdagens kammare. Utan hinder härav kan riksdagen antaga förslaget, om minst fem sjätteledar av de röstande förenar sig om beslutet.

Tredje stycket gäller icke förslag till lag om fortsatt giltighet i högst två år av lag. Det gäller ej heller förslag till lag som enbart angår

1. förbud att röja sådant, som någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt och vars hemlighållande är påkallat av hänsyn till intresse som anges i 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen,

2. husrannsakan eller liknande intrång eller

3. frihetsstraff som påföljd för viss gärning.

Konstitutionsutskottet prövar för riksdagens vidkommande huruvida tredje stycket är tillämpligt i fråga om visst lagförslag.

14 §

Mötesfriheten och demonstrationsfriheten får begränsas endast av hänsyn till rikets säkerhet, till ordning och säkerhet vid sammankomsten eller demonstrationen eller till trafiken eller för att motverka farsot.

Mötesfriheten och demonstrationsfriheten får begränsas av hänsyn till ordning och säkerhet vid sammankomsten eller demonstrationen eller till trafiken. I övrigt får dessa friheter begränsas endast av hänsyn till rikets säkerhet eller för att motverka farsot.

Föreningsfriheten får begränsas endast såvitt gäller sammanslutningar vilkas verksamhet är av militär eller liknande natur eller innebär förföljelse av folkgrupp av viss ras, med viss hudfärg eller av visst etniskt ursprung.

¹ Regeringsformen omtryckt 1985:866.

3 kap.

2 §

Rösträtt vid val till riksdagen tillkommer svensk medborgare som är bosatt i riket. Om rösträtt för svensk medborgare som ej är bosatt i riket finns bestämmelser i lag. Den som icke har uppnått aderton års ålder senast på valdagen eller som är omyndigförklarad av domstol har ej rösträtt.

Rösträtt vid val till riksdagen tillkommer svensk medborgare som är bosatt i riket. Om rösträtt för svensk medborgare som ej är bosatt i riket finns bestämmelser i lag. Den som icke har uppnått aderton års ålder senast på valdagen har ej rösträtt.

Frågan huruvida rösträtt enligt första stycket föreligger avgöres på grundval av en före valet upprättad röstlängd.

10 §

Endast den som uppfyller villkoren för rösträtt och som är myndig kan vara ledamot av riksdagen eller ersättare för ledamot.

Endast den som uppfyller villkoren för rösträtt kan vara ledamot av riksdagen eller ersättare för ledamot.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Förslag till
Lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

1988/89:KU2
Bilaga 11

Härigenom föreskrivs i fråga om tryckfrihetsförordningen¹

dels att 1 kap. 8 §, 5 kap. 1, 2, 8, 9 och 14 §§, 6 kap. 3 §, 7 kap. 1, 3–6 och 8 §§, 10 kap. 11 §, 11 kap. 3 § samt 12 kap. 3 och 5 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i förordningen skall införas en ny paragraf, 12 kap. 16 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

Privilegier å skrifers utgivande må icke meddelas; regeringen dock obetaget att förnya sådana till allmänna inrättningsars understöd redan förlänta privilegier, varje gång på högst tjugu år.

Om den rätt, som tillkommer upphovsman till litterärt eller konstnärligt verk eller framställare av fotografisk bild, och om förbud mot att återgiva litterärt eller konstnärligt verk på ett sätt, som kränker den andliga odlingens intressen, gälla vad i lag är stadgat.

Om den rätt, som tillkommer upphovsman till litterärt eller konstnärligt verk eller framställare av fotografisk bild, *om upphovsrätten närstående rättigheter och om förbud mot att återgiva litterärt eller konstnärligt verk på ett sätt, som kränker den andliga odlingens intressen, gälla vad i lag är stadgat.*

5 kap.

1 §

Ägare till periodisk skrift skall vara svensk medborgare eller svensk juridisk person, *om ej annat föreskrives i lag.*

Ägare till periodisk skrift skall vara svensk medborgare eller svensk juridisk person. *I lag får föreskrivas att även utlänning med hemvist i riket får vara ägare till sådan skrift.*

2 §

För periodisk skrift skall finnas en utgivare.

Utgivare skall vara svensk medborgare, *om ej annat föreskrives i lag. Han skall äga hemvist inom riket. Ej må den vara utgivare som är omyndig eller i konkurstillstånd.*

Utgivare skall vara svensk medborgare. *I lag får föreskrivas att även utlänning får vara utgivare.*

Utgivare skall äga hemvist inom riket. Ej må den vara utgivare som är underårig eller i konkurstillstånd eller som har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag.

8 §

Är utgivaren ej längre behörig eller kommer hans uppdrag eljest att upphöra, åligger ägaren att genast draga försorg om att ny utgivare utses samt att därom göra anmälan hos myndighet som avses i 4 §. Angående sådan anmälan äge vad i 4 § är föreskrivet motsvarande tillämpning; vid

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1982:941.

anmälan skall, om det kan ske, fogas bevis att den förre utgivaren erhållit del av anmälan.

Om utgivningsorten eller utgivningsplanen ändras, skall ägaren genast anmäla det till den myndighet som avses i 4 §.

9 §

För utgivare av periodisk skrift må finnas en eller flera ställföreträdare. Ställföreträdare utses av utgivaren. Då ställföreträdare utsetts, skall anmälan därom göras hos myndighet som avses i 4 §. Vid anmälan skall fogas bevis att ställföreträdaren fyller för utgivare föreskrivna behörighetsvillkor samt förklaring dels av ställföreträdaren att han åtagit sig uppdraget och dels av ägaren att han godkänt ställföreträdaren.

Angående ställföreträdare gälle i övrigt vad i 2 § andra stycket är stadgat. Kommer utgivarens uppdrag att upphöra, vare även uppdraget som ställföreträdare förfallet.

Angående ställföreträdare gälle i övrigt vad i 2 § andra och tredje styckena är stadgat. Kommer utgivarens uppdrag att upphöra, vare även uppdraget som ställföreträdare förfallet.

14 §

Överträder utgivare vad i 11 § är föreskrivet, vare straffet böter, lägst femtio och högst femhundra kronor. Vad nu sagts gälle ock ställföreträdare, vilken inträtt som utgivare.

Underlåter ägaren till en periodisk skrift att enligt 8 § anmäla ny utgivningsort eller ny utgivningsplan, skall han dömas till böter, högst ettusen kronor.

Överträder utgivare vad i 11 § är föreskrivet, vare straffet böter, högst ettusen kronor. Vad nu sagts gälle ock ställföreträdare, vilken inträtt som utgivare.

6 kap.

3 §

Saknar skrift, som avses i 4 kap. 2 § första stycket, där föreskriven uppgift eller är sådan uppgift eller uppgift enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 å skrift, som där åsyftas, utspridaren veterligt, oriktig, straffes utspridaren med böter, lägst femtio och högst femhundra kronor.

Saknar skrift, som avses i 4 kap. 2 § första stycket, där föreskriven uppgift eller är sådan uppgift eller uppgift enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 å skrift, som där åsyftas, utspridaren veterligt, oriktig, straffes utspridaren med böter, högst ettusen kronor.

För spridande av tryckt skrift som, utspridaren veterligt, lagts under beslag eller förklarats konfiskerad eller utgivits i strid mot förbud som enligt denna förordning meddelats för skriftens utgivning eller uppenbart utgör fortsättning av skrift som avses med sådant förbud, vare straffet böter eller fängelse i högst ett år.

7 kap.

1 §

Med tryckfrihetsbrott förstås i denna förordning brott, som innefattar otillåtet yttrande i tryckt skrift eller otillåtet offentliggörande genom sådan skrift.

Med tryckfrihetsbrott förstås i denna förordning de gärningar som anges i 4 och 5 §§.

3 §

Om någon lämnar meddelande, som avses i 1 kap. 1 § tredje stycket, eller, utan att svara enligt 8 kap., medverkar till framställning, som är avsedd att införas i tryckt skrift, såsom författare eller annan upphovsman eller såsom utgivare och därigenom gör sig skyldig till

1. högförräderi, uppror, landsförräderi, landssvek, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott;

1. högförräderi, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift, uppror, landsförräderi, landssvek eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott;

2. oriktigt utlämnande av allmän handling som ej är tillgänglig för envar eller tillhandahållande av sådan handling i strid med myndighets förbehåll vid dess utlämnande, när gärningen är uppsåtlig; eller

3. uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt i de fall som angivas i särskild lag.

gäller om ansvar för sådant brott vad i lag är stadgat.

Om någon anskaffar uppgift eller underrättelse i sådant syfte som avses i 1 kap. 1 § fjärde stycket och därigenom gör sig skyldig till brott som anges i förevarande paragrafs första stycke 1, gäller om ansvar härför vad i lag är stadgat.

Det som sägs i 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen skall gälla också i fråga om förslag till föreskrifter som avses i första stycket 3.

4 §

Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom otillåtet yttrande i tryckt skrift anses sådan enligt lag straffbar framställning som innefattar:

Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom tryckfrihetsbrott anses följande gärningar, om de begås genom tryckt skrift och är straffbara enligt lag:

1. högförräderi, förövat med uppsåt att riket eller del därav skall med våldsamma eller eljest lagstridiga medel eller med utländskt bistånd läggas under främmande makt eller bringas i beroende av sådan makt eller att del av riket skall sålunda lösryckas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall med utländskt bistånd framtvingas eller hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant högförräderi;

2. krigsanstiftan, såframt fara för att riket skall invecklas i krig eller andra fientligheter framkallas med utländskt bistånd;

3. spioneri, varigenom någon för att gå främmande makt till handa obehörigen befordrar, lämnar eller röjer uppgift rörande försvarsverk, vapen, förråd, import, export, tillverkningsätt, underhandlingar, beslut eller något förhållande i övrigt, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för totalförsvaret eller eljest för rikets säkerhet, vare sig uppgiften är riktig eller ej;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant spioneri;

4. obehörig befattning med hemlig uppgift, varigenom någon utan syfte att gå främmande makt till handa obehörigen befordrar, lämnar eller röjer uppgift rörande något förhållande av hemlig natur, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för rikets försvar eller för folkförsörjningen vid krig eller av krig föranledda utomordentliga förhållanden eller eljest för rikets säkerhet, vare sig uppgiften är riktig eller ej;

försök eller förberedelse till sådan obehörig befattning med hemlig uppgift;

stämpling till sådant brott, om detta är att anse som grovt, vid vilken bedömning särskilt skall beaktas om gärningen innefattade tillhandagående av främmande makt eller var av synnerligen farlig beskaffenhet med hänsyn till pågående krig eller rörde förhållande av stor betydelse eller om den brottslige röjde vad som på grund av allmän eller enskild tjänst betrots honom;

5. vårdslöshet med hemlig uppgift, varigenom någon av grov oaktsamhet begår gärning som avses under 4;

3. uppror, förövat med uppsåt att statsskicket skall med vapenmakt eller eljest med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall sålunda framtvingas eller

6. uppror, förövat med uppsåt att statsskicket skall med vapenmakt eller eljest med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall sålunda framtvingas eller

Nuvarande lydelse

hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant uppror;

4. landsförräderi eller landssvek, i vad därigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äga tillämpning, någon förleder krigsfolk hörande till rikets eller med riket förbunden stats krigsmakt eller andra som äro verksamma för försvaret av riket till myteri, trolöshet eller modlöshet eller genom osann framställning sprider misströstan bland allmänheten eller begår annan dylik förrådsk gärning som är till men för försvaret eller för folkförsörjningen eller, om riket är helt eller delvis ockuperat av främmande makt utan att militärt motstånd förekommer, för motståndsverksamheten;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant landsförräderi eller landssvek;

5. landsskadlig vårdslöshet, i vad därigenom någon av oaktsamhet begår gärning som avses under 4;

7. ryktesspridning till fara för rikets säkerhet, varigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äga tillämpning, någon sprider falskt rykte eller annat osant påstående, som är ägnat att framkalla fara för rikets säkerhet, eller till främmande makt framför eller låter framkomma sådant rykte eller påstående;

6. uppvigling, varigenom någon söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet;

8. hot mot eller missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ur-

Föreslagen lydelse

hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

7. landsförräderi eller landssvek, i vad därigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äger tillämpning, någon missleder eller förråder dem som är verksamma för rikets försvar eller förleder dem till myteri, trolöshet eller modlöshet, förråder egendom som är av betydelse för totalförsvaret eller begår annan liknande förrådsk gärning som är ägnad att medföra men för totalförsvaret eller innefattar bistånd åt fienden;

8. landsskadlig vårdslöshet, i vad därigenom någon av oaktsamhet begår gärning som avses under 7;

9. ryktesspridning till fara för rikets säkerhet, varigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äger tillämpning, någon sprider falska rykten eller andra osanna påståenden, som är ägnade att framkalla fara för rikets säkerhet, eller till främmande makt framför eller låter framkomma sådana rykten eller påståenden eller bland krigsmän sprider falska rykten eller andra osanna påståenden som är ägnade att framkalla trolöshet eller modlöshet;

10. uppvigling, varigenom någon uppmanar eller eljest söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet eller åsidosättande av vad som åligger krigsman i tjänsten;

11. hets mot folkgrupp, varigenom någon hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med

sprung eller med viss trosbekän-
nelse;

12. barnpornografibrott, varige-
nom någon skildrar barn i porno-
grafisk bild med uppsåt att bilden
sprides, om inte gärningen med
hänsyn till omständigheterna är för-
svarlig.

9. förtal, varigenom någon utpe-
kar annan såsom brottslig eller
klandervärd i sitt levnadssätt eller
eljest lämnar uppgift som är ägnad
att utsätta denne för andras miss-
aktning, dock ej om det med hän-
syn till omständigheterna var för-
svarligt att lämna uppgift i saken
och han visar att uppgiften var sann
eller att han hade skälig grund för
den;

10. förtal av avlidne, om gärning
som avses under 9 är sårande för de
efterlevande eller eljest kan anses
kränka den frid, som bör tillkomma
den avlidne;

11. förolämpning, varigenom nå-
gon smädar annan genom krän-
kande tillmäle eller beskyllning el-
ler genom annat skymfligt beteende
mot honom; eller

*Såsom otillåtet offentliggörande
i tryckt skrift skall anses sådan en-
ligt lag straffbar gärning som inne-
fattar:*

1. offentliggörande av uppgifter
rörande förhållanden, vilkas röjan-
de skulle enligt lag innefatta brott
mot rikets säkerhet;

2. uppsåtligt offentliggörande av
allmän handling som ej är tillgänglig
för envar;

3. röjande av uppgift, varigenom

anspelning på ras, hudfärg, natio-
nellt eller etniskt ursprung eller
trosbekännelse;

12. barnpornografibrott, varige-
nom någon skildrar barn i porno-
grafisk bild med uppsåt att bilden
sprides, om inte gärningen med
hänsyn till omständigheterna är för-
svarlig;

13. olaga våldsskildring, varige-
nom någon i bild skildrar sexuell
våld eller tvång med uppsåt att bil-
den sprids, om inte gärningen med
hänsyn till omständigheterna är
försvarlig;

14. förtal, varigenom någon utpe-
kar annan såsom brottslig eller
klandervärd i sitt levnadssätt eller
eljest lämnar uppgift som är ägnad
att utsätta denne för andras miss-
aktning, och, om den förtalade är
avlidne, gärningen är sårande för
de efterlevande eller eljest kan
anses kränka den frid, som bör till-
komma den avlidne, dock ej om det
med hänsyn till omständigheterna
var försvarligt att lämna uppgift i
saken och han visar att uppgiften
var sann eller att han hade skälig
grund för den;

15. förolämpning, varigenom nå-
gon smädar annan genom krän-
kande tillmäle eller beskyllning el-
ler genom annat skymfligt beteende
mot honom.

5 §

*Som tryckfrihetsbrott skall anses
också sådana gärningar, begångna
genom tryckt skrift och straffbara
enligt lag, som innebär att någon*

1. uppsåtligen offentliggör all-
män handling som ej är tillgänglig
för envar, om han fått tillgång till
handlingen i allmän tjänst, under
utövande av tjänsteplikt eller i där-
med jämförbart förhållande;

2. offentliggör uppgift och därvid

Nuvarande lydelse

den som enligt 8 kap. svarar för skriften uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt som avses i den i 3 § första stycket 3 angivna särskilda lagen.

Föreslagen lydelse

uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt som avses i den i 3 § första stycket 3 angivna särskilda lagen;

1988/89:KU2

Bilaga 11

3. när riket är i krig eller omedelbar krigsfara offentliggör uppgift om förhållanden vilkas röjande enligt lag innefattar annat brott mot rikets säkerhet än som anges i 4 §.

6 §

Vad i lag är stadgat angående påföljd för brott, som avses i 4 och 5 §§, gälle ock då brottet är att anse som tryckfrihetsbrott.

Angående enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott stadgas i 11 kap. Fälles den tilltalade för brott, som avses i 4 § 9, 10 eller 11, må ock, då fråga är om periodisk skrift, på yrkande förordnas att domen skall införas i skriften.

Angående enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott stadgas i 11 kap. Fälles den tilltalade för brott, som avses i 4 § 14 eller 15, må ock, då fråga är om periodisk skrift, på yrkande förordnas att domen skall införas i skriften.

8 §

I samband med konfiskering av periodisk skrift må, då fråga är om otillåtet yttrande, som avses i 4 § 1-4, eller sådant enligt 5 § 1 otillåtet offentliggörande som innefattar spioneri eller grov obehörig befattning med hemlig uppgift, meddelas förbud att utgiva skriften under viss, av rätten bestämd tid, högst sex månader från det domen i tryckfrihetsmålet vinner laga kraft. Förbud som nu sagts må dock meddelas allenast då riket befinner sig i krig.

I samband med konfiskering av periodisk skrift må, då fråga är om något av de brott som avses i 4 § 1-3, 4, såvida det brottet är att anse som grovt, samt 6 och 7, meddelas förbud att utgiva skriften under viss, av rätten bestämd tid, högst sex månader från det domen i tryckfrihetsmålet vinner laga kraft. Förbud som nu sagts må dock meddelas allenast då riket befinner sig i krig.

Angående konfiskering av periodisk skrift, som sprides i strid mot utgivningsförbud eller uppenbart utgör fortsättning av skrift som avses med sådant förbud, gälle vad i allmänhet är stadgat om förverkande av föremål på grund av brott.

10 kap.

11 §

Är riket i krig eller krigsfara och anträffas vid avdelning av försvarsmakten tryckt skrift, som uppenbart innefattar sådan enligt 7 kap. 4 § straffbar uppvigling att krigsman därigenom kan förledas åsidosätta sin tjänsteplikt, må skriften efter beslut av befattningshavare,

Är riket i krig eller krigsfara och anträffas vid avdelning av försvarsmakten tryckt skrift, som uppenbart innefattar sådan enligt 7 kap. 4 § straffbar uppvigling att krigsman därigenom kan förledas åsidosätta vad som åligger honom i tjänsten, får skriften efter beslut av

Nuvarande lydelse

som enligt lag *har bestraffningsrätt över* personal vid avdelningen, i avbidan på förordnande om beslag tagas i förvar.

Är fara i dröjsmål, må även utan sådant beslut som avses i första stycket åtgärd som där sägs vidtagas av annan befattningshavare enligt bestämmelser som meddelas i lag. Anmälan därom skall dock skyndsamt göras hos befattningshavare som avses i första stycket. Denne har att genast pröva om skriften skall kvarbliva i förvar.

Föreslagen lydelse

befattningshavare, som enligt lag *skall avgöra frågor om disciplinansvar beträffande* personal vid avdelningen, i avbidan på förordnande om beslag tagas i förvar.

11 kap.

3 §

Har någon som laga ställföreträdare för juridisk person eller som förmyndare *eller* god man att svara för enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott, *må* anspråket göras gällande även mot den juridiska personen eller mot den, för vilken förmyndaren *eller* gode mannen förordnats, om och i den omfattning sådant anspråk eljest enligt lag *må* göras gällande.

Har någon som laga ställföreträdare för juridisk person eller som förmyndare, god man *eller förvaltare* att svara för enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott, *får* anspråket göras gällande även mot den juridiska personen eller mot den, för vilken förmyndaren, gode mannen *eller förvaltaren* förordnats, om och i den omfattning sådant anspråk eljest enligt lag *får* göras gällande.

12 kap.

3 §

För varje län *skola* utses jurymän, fördelade i två grupper med sexton jurymän i första gruppen och åtta jurymän i andra gruppen. Jurymännen i andra gruppen *skola* vara eller *hava* varit nämndemän vid allmän *underrätt*.

För varje län *skall* utses jurymän, fördelade i två grupper med sexton jurymän i första gruppen och åtta jurymän i andra gruppen. Jurymännen i *den* andra gruppen *skall* vara eller *ha* varit nämndemän vid allmän *domstol eller allmän förvaltningsdomstol*.

5 §

Till jurymän *skola* utses *myndiga* svenska medborgare, som äro bosatta inom länet. De bör vara kända för omdömesgillhet, självständighet och rättrådighet. Bland jurymännen bör skilda samhällsgrupper och meningsriktningar samt olika delar av länet vara företrädde.

Till jurymän *skola* utses svenska medborgare, som äro bosatta inom länet. De bör vara kända för omdömesgillhet, självständighet och rättrådighet. Bland jurymännen bör skilda samhällsgrupper och meningsriktningar samt olika delar av länet vara företrädde. *Den som är underårig eller som har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag får inte vara juryman.*

16 §

För fall då riket är i krig eller krigsfara eller det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller krigsfara vari riket har befunnit sig får föreskrifter om anstånd med val av jurymän och om undantag från jurymäns rätt att avsäga sig sitt uppdrag meddelas i lag eller, efter be- myndigande i lag, av regeringen genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Härigenom föreskrivs att tilläggsbestämmelserna 3.8.3, 4.6.1, 4.6.2 och 7.1.1 i riksdagsordningen¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

3.8.3

Om förslagsrätt för fullmäktige i riksbanken, *fullmäktige i riksgäldskontoret*, riksdagens ombudsmän och riksdagens revisorer i annan fråga än som avses i 8 § första stycket första punkten föreskrives särskilt.

Om förslagsrätt för fullmäktige i riksbanken, riksdagens ombudsmän och riksdagens revisorer i annan fråga än som avses i 8 § första stycket första punkten föreskrives särskilt.

4 kap.

4.6.1

Konstitutionsutskottet skall, utöver sina uppgifter enligt 4 §, bereda ärenden om lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen, ärenden om press- eller partistöd, lagstiftning om radio, television och film liksom andra ärenden som angår yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet, övriga ärenden om riksdagen, riksdagens ombudsman och riksdagens myndigheter utom riksbanken, *riksvärdshuset* och riksdagens revisorer, ärenden om medgivande från riksdagen att väcka talan mot riksdagsledamot eller att ingripa i hans personliga frihet samt ärenden av allmän betydelse för den kommunala självstyrelsen.

Konstitutionsutskottet skall, utöver sina uppgifter enligt 4 §, bereda ärenden om lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen, ärenden om press- eller partistöd, lagstiftning om radio, television och film liksom andra ärenden som angår yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet, övriga ärenden om riksdagen, riksdagens ombudsman och riksdagens myndigheter utom riksbanken och riksdagens revisorer, ärenden om medgivande från riksdagen att väcka talan mot riksdagsledamot eller att ingripa i hans personliga frihet samt ärenden av allmän betydelse för den kommunala självstyrelsen.

4.6.2

Finansutskottet skall, utöver sina uppgifter enligt 5 § första stycket, bereda ärenden om penning-, kredit- och valutapolitiken, om riksgäldskontoret och riksdagens revisorer. Det skall vidare bereda ärenden av allmän betydelse för den kommunala ekonomin samt ärenden om statlig statistik, redovisning, revision och rationalisering, om statens egendom och upphand-

Finansutskottet skall, utöver sina uppgifter enligt 5 § första stycket, bereda ärenden om penning-, kredit-, valuta- och statskuldspolitiken samt riksdagens revisorer. Det skall vidare bereda ärenden av allmän betydelse för den kommunala ekonomin samt ärenden om statlig statistik, redovisning, revision och rationalisering, om statens egendom och upphandling i allmänhet och förvalt-

¹ Riksdagsordningen omtryckt 1985: 1068.

ling i allmänhet och förvaltnings-ekonomiska ärenden i övrigt som icke rör enbart visst ämnesområde. Utskottet skall även bereda budgettekniska ärenden, granska beräkningen av statens inkomster samt sammanställa statsbudgeten.

ningsekonomiska ärenden i övrigt som icke rör enbart visst ämnesområde. Utskottet skall även bereda budgettekniska ärenden, granska beräkningen av statens inkomster samt sammanställa statsbudgeten.

7 kap.

7.1.1¹

Utöver de val som kammaren för- rättar enligt regeringsformen och riksdagsordningen skall den företa- ga val till

1. riksgäldsfullmäktige,
2. Nordiska rådets svenska de- legation,
3. Europarådets svenska delega- tion,
4. svenska delegationen till Euro- peiska frihandelssammanslutning- ens (EFTA) parlamentarikerkom- mitté,
5. styrelsen för Stiftelsen Riksban- kens jubileumsfond.

Utöver de val som kammaren för- rättar enligt regeringsformen och riksdagsordningen skall den företa- ga val till

1. Nordiska rådets svenska de- legation,
2. Europarådets svenska delega- tion,
3. svenska delegationen till Euro- peiska frihandelssammanslutning- ens (EFTA) parlamentarikerkom- mitté,
4. styrelsen för Stiftelsen Riksban- kens jubileumsfond.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.
 2. Motion får avlämnas med anledning av den berättelse som avges över förvaltningen av riksgäldskontoret under budgetåret 1988/89.

¹ Senaste lydelse 1986:261.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1977:1016) med vissa bestämmelser på
tryckfrihetsförordningens område

1988/89:KU2
Bilaga 13

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1977:1016) med vissa bestämmelser på tryckfrihetsförordningens område skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Allmänt åtal för tryckfrihetsbrott som avses i 7 kap. 4 § 1–7 eller 5 § 1 tryckfrihetsförordningen får väckas endast efter regeringens medgivande.

Allmänt åtal för tryckfrihetsbrott som avses i 7 kap. 4 § 1–10 eller 5 § 3 tryckfrihetsförordningen får väckas endast efter regeringens medgivande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Förslag till
Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

1988/89:KU2

Bilaga 14

Häri genom föreskrivs att 16 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.
1 §²

Av friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2 samt 5 § 1 och 2 samma förordning. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 3 tryckfrihetsförordningen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1–8 samt 5 § 1 och 3 samma förordning. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

¹ Lagen omtryckt 1988:9.

² Senaste lydelse 1988:578.